

IV. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

ПРИЛОГ 2:

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

У области се прати ниво и квалитет уређености очувања културног и историјског наслеђа Светог манастира Хиландар кроз праћење стања, истраживање, презентовање и интерпретацију покретног и непокретног културно-историјског наслеђа у саставу манастира Хиландар и праћење радова на том наслеђу, обнову и реконструкцију и друге мере заштите постојећих објеката, изградњу нових објеката манастира Хиландара, конзервацију, рестаурацију и друге мере заштите остале историјског и културног наслеђа у саставу манастира Хиландара (фреске, иконе, рукописи и др.) као и сопствене активности манастира Хиландар и Задужбине Светог манастира Хиландар усмерене на унапређење услова чувања, текућег одржавања и презентовања наслеђа, као и на одрживи развој Хиландара.

Циљ овог закона јесте да се обезбеди континуирана и на закону заснована подршка и помоћ Републике Србије очувању културног и историјског наслеђа манастира Хиландар и у том оквиру помоћ обнови, реконструкцији и очувању манастира Хиландара, уз сталну, извесну и сигурну финансијску подршку буџетских средстава Републике Србије.

Средства за реализацију пројеката за очување културног и историјског наслеђа манастира Хиландар могу се обезбедити и у буџету аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, путем донација као и из других извора, у складу са законом

2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.

У предметној области се није спроводио документ јавне политике или пропис, с тога није могуће представити резултате спровођења истих.

3) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

Важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже су: Закон о култури, Закон о културним добрима, закон којим се утврђује буџет Републике Србије за сваку текућу годину. Значај предложене промене се огледа у томе што овај закон даје правни основ Републици Србији за пружање подршке и помоћи очувању културног и историјског наслеђа манастира Хиландара.

4) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

Овај Закон, као основни извор права за ову материју, треба да обезбеди институционалне основе за детаљно уређење очувања културног и историјског наслеђа манастира Хиландар. Манастир Хиландар који је заједно са целокупном баштином Свете Горе Атонске уписан у

Листу светске културне и природне баштине Унеска, представља непроцењиву вредност за српско културно и историјско наслеђе. Поред тога, манастир Хиландар постоји од свог оснивања 1198. године, као самоуправна монашка установа која својим непрекинутим постојањем представља јединствени центар српске духовности, културе, образовања и традиције.

Активности, програми и послови који се односе на очување и неговање историјских, верских и културних традиција Хиландара, обнову и реконструкцију постојећих и изградњу нових објеката Хиландара, конзерваторско рестаураторски радови на покретним добрима у оквиру Хиландара (иконе и рукописи) организацију прослава значајних датума из историје Хиландара и друге послове од значаја за очување традиције и културно-историјских споменика Хиландара до сада су се остваривали у оквиру задатка Комисије за Хиландар образоване Одлуком Владе 05 број: 02-7507/2004 од 19. новембра 2004. године („Службени гласник РС“, број 126/04).

Ради обезбеђивања континуиране и на закону засноване подршке и помоћи Републике Србије на очувању културног и историјског наслеђа манастира Хиландар и у том оквиру помоћи обнови, реконструкцији и очувању манастира Хиландара, уз сталну, извесну и сигурну финансијску подршку буџетских средстава Републике Србије и даље реализације активности у оквиру програма на очувању непокретног и покретног културног и историјског наслеђа Манастира Хиландар неопходно је доношење овог закона.

5) Која промена се предлаже?

1. Стварање законског оквира који ће бити обезбеђена континуирана и на закону заснована подршка и помоћ Републике Србије очувању културног и историјског наслеђа манастира Хиландар и у том оквиру помоћ обнови, реконструкцији и очувању манастира Хиландара, уз сталну, извесну и сигурну финансијску подршку буџетских средстава Републике Србије. Средства за реализацију пројеката за очување културног и историјског наслеђа манастира Хиландар могу се обезбедити и у буџету аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, путем донација као и из других извора, у складу са законом.

2. Република Србија, преко својих надлежних органа, предузима активности и спроводи програме који се односе на: очување и неговање историјских, верских и културних традиција манастира Хиландара, праћење стања, истраживање, презентовање и интерпретацију покретног и непокретног културно-историјског наслеђа у саставу манастира Хиландар и праћење радова на том наслеђу, обнову и реконструкцију и друге мере заштите постојећих објеката, изградњу нових објеката манастира Хиландара, конзервацију, рестаурацију и друге мере заштите остале историјског и културног наслеђа у саставу манастира Хиландара (фреске, иконе, рукописи и др.) као и сопствене активности манастира Хиландар и Задужбине Светог манастира Хиландар усмерене на унапређење услова чувања, текућег одржавања и презентовања наслеђа, као и на одрживи развој Хиландара, као и да Република Србија, преко својих надлежних органа, учествује и у организацији прослава значајних датума из историје манастира Хиландара и обавља и друге послове од значаја за очување традиције и културно-историјских споменика манастира Хиландара.

3. очување установе манастира Хиландар;

4. очување, истраживање, презентовање и интерпретацију целокупног материјалног и нематеријалног културног наслеђа манастира Хиландар;

5. обнову, заштиту, ревитализацију и одрживо коришћење објеката непокретног наслеђа манастира Хиландар;
6. очување, заштиту и представљање живописа и покретног наслеђа манастира Хиландар;
7. унапређење стања имовине и развој манастирске економије манастира Хиландар;
8. подизање нивоа друштвене одговорности за заштиту светског културног наслеђа и српског културног и историјског наслеђа манастира Хиландар и подстицање добротворства;
9. подизање свести и знања о српском културном и историјском наслеђу на Светој Гори Атонској.
10. Образовање Комисије за манастир Хиландар као посебно радно тело.
11. Регулисање коришћење назива, имена и лика културног наслеђа и добара у саставу манастира Хиландара у комерцијалне сврхе, и израду репродукција, одливака, копија, факсимила и фототипских издања културног наслеђа и добара у саставу манастира Хиландар на територији Републике Србије.

6) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Доношење закона је неопходно и једино могуће решење за свеобухватно регулисање обезбеђивања институционалне основе за детаљно уређење очувања културног и историјског наслеђа манастира Хиландар, односно континуирана и на закону заснована подршка и помоћ Републике Србије очувању културног и историјског наслеђа манастира Хиландар и у том оквиру помоћ обнову, реконструкцији и очувању манастира Хиландара, уз сталну, извесну и сигурну финансијску подршку буџетских средстава Републике Србије. Средства за реализацију пројеката за очување културног и историјског наслеђа манастира Хиландар могу се обезбедити и у буџету аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, путем донација као и из других извора, у складу са законом

7) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Нацрт закона ће утицати на надлежне органе Републике Србије, Министарство културе и информисања, надлежне установе заштите културних добара, које учествују у разматрању и усвајању планова радова и извештаја о извршеним радовима, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе у чијем буџету се обезбеђују средства за реализацију пројеката за очување културног и историјског наслеђа манастира Хиландар, Задужбина Светог манастира Хиландара као недобитна фондација у Републици Србији, чији је оснивач Манастир Хиландар са циљем да, у јавном интересу, помогне и подстакне очување и представљање целокупног наслеђа манастира Хиландара, као и његов развој, неговање свезе са Србијом и савремени допринос српској култури.

8) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

Не постоје важећи документи.

9) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

Не.

10) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (status quo).

У случају недоношења закона не би се остварио обезбеђивања институционалне основе за детаљно уређење очувања културног и историјског наслеђа манастира Хиландар. Манастир Хиландар који је заједно са целокупном баштином Свете Горе Атонске уписан у Листу светске културне и природне баштине Унеска, представља непроцењиву вредност за српско културно и историјско наслеђе. Поред тога, манастир Хиландар постоји од свог оснивања 1198. године, као самоуправна монашка установа која својим непрекинутим постојањем представља јединствени центар српске духовности, културе, образовања и традиције.

11) Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

Није релевантно.

ПРИЛОГ 3:

Кључна питања за утврђивање циљева

1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

Стварање законског оквира који ће обезбедити континуирана и на закону заснована подршка и помоћ Републике Србије очувању културног и историјског наслеђа манастира Хиландар и у том оквиру помоћ обнови, реконструкцији и очувању манастира Хиландара, уз сталну, извесну и сигурну финансијску подршку буџетских средстава Републике Србије. Средства за реализацију пројеката за очување културног и историјског наслеђа манастира Хиландар могу се обезбедити и у буџету аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, путем донација као и из других извора, у складу са законом.

2) Шта се предметном променом жели постићи?

(одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доведе до остварења општег циља. односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

- 1) очување установе манастира Хиландар;
- 2) очување, истраживање, презентовање и интерпретацију целокупног материјалног и нематеријалног културног наслеђа манастира Хиландар;
- 3) обнова, заштита, ревитализација и одрживо коришћење објеката непокретног наслеђа манастира Хиландар;
- 4) очување, заштиту и представљање живописа и покретног наслеђа манастира Хиландар;
- 5) унапређење стања имовине и развој манастирске економије манастира Хиландар;
- 6) подизање нивоа друштвене одговорности за заштиту светског културног наслеђа и српског културног и историјског наслеђа манастира Хиландар и подстицање добротворства;
- 7) подизање свести и знања о српском културном и историјском наслеђу на Светој Гори Атонској.

3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе? Да.

4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Показатељ су завршени конзерваторско - рестаураторски радови на објектима у оквиру манастира, број конзервираних и рестаурираних икона, рукописа, фресака (зидни живопис) и других предмета као и број изложби, округлих столова и конференција у Р.Србији и иностранству чији је циљ промоција и презентација културног наслеђа манастира Хиландар.

ПРИЛОГ 4:

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана "status quo" опција?

У току анализе разматрана је могућности status quo – не доношење Закона о очувању културног и историјског наслеђа Светог манастира Хиландар. Ова опција није одржива из разлога што више није могуће без законског оквира обезбедити потпуно очување културног и историјског наслеђа Светог манастира Хиландар.

2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?

У току анализе разматрана је могућности недоношења закона. Ова опција није одржива из разлога што више није могуће без законског оквира обезбедити потпуно очување културног и историјског наслеђа Светог манастира Хиландар.

3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?

Предвиђена је континуирана и на закону заснована подршка и помоћ Републике Србије очувању културног и историјског наслеђа манастира Хиландар и у том оквиру помоћ обнови, реконструкцији и очувању манастира Хиландара, уз сталну, извесну и сигурну финансијску подршку буџетских средстава Републике Србије

Средства за реализацију пројеката за очување културног и историјског наслеђа манастира Хиландар могу се обезбедити и у буџету аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, путем донација као и из других извора, у складу са законом.

4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачке организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?

Нацртом закона је ради разматрања питања из надлежности Владе и давања предлога, мишљења и стручних образложења, предвиђено да Влада образује Комисију за манастир Хиландар као посебно радно тело Владе и утврђује њене задатке и састав.

5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?

Не.

6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?

Могу.

7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?

Да.

8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

Опција је примена регулаторне мере односно доношење Закона о очувању културног и историјског наслеђа Светог манастира Хиландар.

ПРИЛОГ 5:

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугорочном року?

У предстојећем периоду неће бити значајнијих ефеката на јавне приходе и расходе.

2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?

Финансијске ресурсе потребно је обезбедити из буџета Републике Србије.

Средства за реализацију пројеката за очување културног и историјског наслеђа манастира Хиландар могу се обезбедити и у буџету аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, путем донација као и из других извора, у складу са законом.

3) Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?

Неће утицати на међународне финансијске обавезе.

4) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?

За потребе обнове и заштите манастира Хиландара, у буџету Републике Србије, на размену Министарства културе, опредељено је за 2021. годину, у оквиру пројектних активности, 80.000.000 динара.

Према решењима из предложеног закона, законом којим се утврђује буџет Републике Србије опредељује се за сваку текућу годину одређени износ средстава за обнову, реконструкцију и очување манастира Хиландара. Такође, средства за обављање

предвиђених послова надлежних органа Републике Србије из члана 3. предложеног закона обезбеђују се у буџету Републике Србије.

5) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?

Не.

6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?
Није релевантно.

ПРИЛОГ 6:

Кључна питања за анализу економских ефеката

1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

Нацрт закона неће створити додатне трошкове за привреду.

2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

Не.

3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

Не.

4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?

Не.

5) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?

Изабрана опција утиче на увећање друштвеног богатства на начин очувања културног и историјског наслеђа Светог манастира Хиландар.

6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

Није релевантно.

ПРИЛОГ 7:

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

Изабрана опција неће грађанима проузроковати трошкове и користи (материјалне и нематеријалне).

2) Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици свели на минимум?

Није релевантно.

3) На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?

Није релевантно.

4) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?

Није релевантно.

5) Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр. на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава)?

Није релевантно.

6) Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?

Није релевантно.

7) Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?

Није релевантно.

8) Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

Није релевантно.

ПРИЛОГ 8:

Кључна питања за анализу ефеката на животну средину

1) Да ли изабрана опција утиче и у којем обиму утиче на животну средину, укључујући ефекте на квалитет воде, ваздуха и земљишта, квалитет хране, урбану екологију и управљање отпадом, сировине, енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије?
 Нацрт закона не проузрокује никакав утицај на животну средину, укључујући воду, ваздух и обновљиве изворе енергије.

2) Да ли изабрана опција утиче на квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну?
 Нацрт закона не проузрокује никакав утицај на квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну.

3) Да ли изабрана опција утиче на здравље људи?
 Нацрт закона неће произвести никакав утицај на здравље људи.

4) Да ли изабрана опција представља ризик по животну средину и здравље људи и да ли се допунским мерама може утицати на смањење тих ризика?
 Нацрт закона не представља ризик по животну средину и здравље људи.

5) Да ли изабрана опција утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област?
 Нацрт закона не утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област.

ПРИЛОГ 9:

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

1) Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?
 Нацртом закона предвиђа се пре свега да Република Србија, преко својих надлежних органа, предузима активности и спроводи програме, пре свега Министарства културе и информисања и Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама Министарства правде и других надлежних органа државне управе у складу са планираним активностима и програмима на очувању културног и историјског наслеђа Светог манастира Хиландар.

2) Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?
 Министарство културе и информисања има потребне капацитете за спровођење законских одредби.

3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести?
 Није потребно.

4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?

Да.

5) Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?

Позитивно утиче на владавину права јер уређује начин пружања подршке и помоћи Републике Србије очувању културног и историјског наслеђа Светог манастира Хиландар.

6) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?

Повећава одговорност и транспарентност рада јавне управе, установа и других релевантних субјеката у циљу очувању културног и историјског наслеђа Светог манастира Хиландар.

7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

Ради разматрања питања из надлежности Владе и давања предлога, мишљења и стручних образложења, Влада образује Комисију за манастир Хиландар као посебно радно тело Владе и утврђује њене задатке и састав (члан 5).

ПРИЛОГ 10:

Кључна питања за анализу ризика

1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?

Да.

2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?

Финансијска средства за спровођење изабране опције ће бити обезбеђена. Није потребно спровођење јавне набавке.

За потребе обнове и заштите манастира Хиландара, у буџету Републике Србије, на разделу Министарства културе, опредељено је за 2021. годину, у оквиру пројектних активности, 80.000.000 динара.

3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

Не.

V. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За потребе обнове и заштите манастира Хиландара, Законом о буџету Републике Србије за 2021. годину, на Разделу 29. Министарство културе и информисања, Програм 1202-Унапређење система заштите културног наслеђа, Програмска активност 0005 - Обнова

и заштита манастира Хиландар, апропријација економска класификација 481 - Дотације невладиним организацијама, опредељена су средства у износу од 80.000.000 динара.

За 2022. и 2023. годину средства за потребе обнове и заштите манастира Хиландара ће се планирати у складу са лимитима утврђеним од стране Министарства финансија у поступку планирања и припреме Закона о буџету Републике Србије и билансним могућностима.

Према решењима из предложеног закона, законом којим се утврђује буџет Републике Србије опредељује се за сваку текућу годину одређени износ средстава за обнову, реконструкцију и очување манастира Хиландара. Такође, средства за обављање предвиђених послова надлежних органа Републике Србије из члана 3. предложеног закона обезбеђују се у буџету Републике Србије.